

Recenzja rozprawy habilitacyjnej oraz dorobku artystycznego ad. I st. Antoniego Grabowskiego w związku z przewodem na stopień doktora habilitowanego w dziedzinie sztuk plastycznych, w dyscyplinie sztuki piękne wszczętym przez Radę Wydziału Rzeźby Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie

Dane Habilitanta

Antoni Grabowski urodził się 11 kwietnia 1967 w Zakopanem. Studiował na Wydziale Rzeźby Warszawskiej Akademii sztuk Pięknych w latach 1994–1995. Kwalifikacje I stopnia w dziedzinie sztuk plastycznych, w dyscyplinie artystycznej: Rzeźba nadane uchwałą Rady Wydziału Rzeźby akademii Sztuk Pięknych w Warszawie 7 maja 2001. Opiekunem artystycznym w przewodzie kwalifikacyjnym I stopnia był prof. Witold Surowiecki
Recenzenci: prof. Grzegorz Kowalski i prof. Jerzy Nowakowski

Habilitant był związany pracą jako pedagog

Od 1992 roku pracował jako asystent w Pracowni Rzeźby na Wydziale Architektury Wnętrz Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie.

Od roku 2003 prowadzi Pracownię Rzeźby i Rysunku na Wydziale Architektury Wnętrz Warszawskiej Akademii Sztuk Pięknych.

OCENA DOROBKU KANDYDATA

1. Dorobek twórczy

Jednym z elementów oceny dorobku habilitanta jest autoreferat przybliżający sylwetkę w kontekście jego zainteresowań, przemyśleń i motywacji. Ujawniając teoretyczne założenia kandydat odkrywa przed nami fundamenty realizowanej strategii badawczej i twórczej. Rozważania te pełnią rolę przewodnika po wybranych dziełach autora, a są to drogi jego prawdy.

W autoreferacie odczytujemy osobistą deklarację Kandydata, który podejmuje próbę samookreślenia własnej postawy twórczej w oparciu o przeżycia i czas, w którym realizowały się obiekty ideowo-formalne.

Na każdym etapie drogi twórczej i zawodowej poddał się głębokiej samoanalizie, a każdą sytuację psychologiczną starał się zbadać, zgłębić i nadać temu kształt formalny zgodny z jego rozumem i sercem i talentem.

Przeprowadzając eksperymenty artystyczne z młodzieżą czy też indywidualnie robił to z maksymalną starannością, pietyzmem i dbałością o szczegóły. Przy analizie tzw. rachunku sumienia swoim osiągnięciom przygląda się rozważnie z dużym krytycyzmem, nie wydając przedwczesnych osądów. Celom jego działania przyświeca upór i konsekwencja.

Ze sztuką obcował już jako dziecko. Ojciec był rzeźbiarzem i pierwszym nauczycielem rzeźby.

Analizując opowieść artysty o sobie, mamy wrażenie, że w jego życiu były momenty, w których czujemy, że czas jego rzeczywistości się zatrzymał i obrazy z dzieciństwa

wymieszały się z obrazami życia dorosłego Artysty. To jest obraz z dzieciństwa: cytuje Grabowski: „Sięgając pamięcią do najwcześniejszych obrazów widzę piaskownicę. Siedzę w niej sam. Piasek jest zimny i wilgotny, kopię dziurę i ku mojemu zdziwieniu piasek się kończy, dokopuje się do dna, do czarnej ziemi.”

Dziś Grabowski pisze: „Codziennie wychodzę do pracowni, która jest moją samotnią. Moją piaskownicą z dzieciństwa. Lubię rozmowy z samym sobą. Ich efektem są moje prace. Dokopuję się w nich do mojej duszy. Do mojego sumienia. Do mojego wewnętrznego dziecka Często mam wrażenie, jakbym nigdy nie wyszedł z tej piaskownicy. (...) Przeróżająca była pustka i lęk przed konfrontacją z samym sobą. (...) W obliczu śmierci żaden strój i żadna maska się nie sprawdza. Liczy się tylko to, jaki *byłeś*.”

Stwierdzenie, że „był w piekle” mówi wszystko o życiu Pana Antoniego Grabowskiego. O walce o życie i o wielu przegranych i w konsekwencji wygranej.

Skupiając się na chronologicznym opisie wybranych prac, A. Grabowskiego zauważa się drogę formowania się jego artystycznych preferencji. Biorąc pod uwagę lata bardzo wczesnej twórczości uzasadniając działania twórcze podejmowane w okresie ostatnich kilkudziesięciu lat, czyli od okresu uzyskania dyplomu magistra do chwili obecnej.

Praca dyplomowa pt. „Dekalog” to kompozycja dziesięciu żeliwnych i brązowych odlewów, stanowiących rodzaj ogromnej książki prezentowanej na stalowej kolumnie. Instalacja, która wpisuje się w krąg działań site-specific wykonana z tekturowych opakowań.

„Siedem projektów na przyszłość” - kolekcja składa się z siedmiu rysunków wykonanych na szarych tekturach formatu A5. Każdy rysunek został zamknięty pomiędzy dwie stalowe blachy z nawierconymi w narożnikach otworami, połączone śrubami. Plomby opatrzone zostały cynową sygnaturą „ANTONI”.

„Siedem projektów na przyszłość”, „Siedem Grzechów Głównych”, „Dekalog” - projekt składający się na „Kolekcję Ludzkich Odcisków” - instalacja ta stanowiła w 2001 roku podstawę przewodu kwalifikacyjnego I stopnia. Praca została wykonana z żywicy epoksydowej w naturalnym kolorze z wszystkimi przebarwieniami i defektami.

Działalność po doktoracie:

Pierwszą indywidualną wystawą po przeprowadzeniu przewodu kwalifikacyjnego była wystawa „ANTONI - Kolekcja Ludzkich Odcisków” - dzieło w procesie „Kolekcja Ludzkich Odcisków”, wyglądająca jak seria całunów lub płyt nagrobnych, w „Galerii Aula” w Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie była kolejnym miejscem do zaprezentowania „Ludzkich Odcisków”, „Wojna w człowieku” w Centrum Rzeźby Polskiej w Orońsku. Kolekcja została wystawiona w tzw. aneksie przy głównej sali pt. „Purgatorium” Na wystawie zaprezentowany został kolejny nowy Ludzki Odcisk.

W roku 2004 na zaproszenie Krystyny Gierłowskiej z fundacji „Aurea-Porta” Pan Grabowski był scenografem i autorem obiektów użytych podczas happeningu „Zakład wytopu snów imieniem „Zantmana” inspirowanego tekstami Witolda Gombrowicza. Widowisko zrealizowane było na terenie zamkniętej fabryki Norblina w Warszawie. Dla potrzeb spektaklu elementy; kulę i klatki z napiętego tiulu zaprojektował i wykonał Pan Grabowski. W spektaklu tym pojawili się zaproszeni studenci Pana Habilitanta z wykonanymi w ramach zajęć w Pracowni Rzeźby fantomami.

Kolejną realizacją była „Księga nr III” pochodząca z 2005 roku. Na kompozycję składało się siedem ludzkich odcisków, które były połączone między sobą w dwie pary oraz jednej części złożonej z trzech odcisków. Z czasem realizacja ta nazwana została „Wrotami Piekła”. Obiekt zaprezentowany został w roku 2005 w Casino Poland Warsaw w hotelu Hayatt, w przestrzeni przesiąkniętej nałogiem hazardu. Ponownie do wystawy zaproszeni zostali studenci z wykonanymi fantomami, które zasiadły za stołami i maszynami hazardowymi.

W roku 2006 podczas indywidualnej wystawy w galerii „Łazienkowska” w Warszawie zostały zestawione „Siedem Grzechów Głównych” z „Wrotami Piekła”. Ostatnia prezentacja

kolekcji odcisków ciał miała miejsce w 2008 roku w Warszawie. Na użytek instalacji zaadaptowany został strych z przestrzeniami podgradzanymi kratami. „Kolekcja Ludzkich Odcisków” była drugim projektem z „Siedmiu zaplombowanych projektów na przyszłość”.

„SALIGIA” dzieło habilitacyjne

„SALIGIA”, jest dziełem habilitacyjnym, a kontekstem dzieła jest dotychczasowa twórczość Antoniego Grabowskiego. W fazie roboczej dzieło nazwane zostało „W poszukiwaniu równowagi”.

„SALIGIA” czyli siedem wad charakteru (Superbia, Avaritia, Luxuria, Invidia, Gula, Ira, Acedia; Pycha, Chciwość, Lubieżność, Zazdrość, Nieumiarkowanie w jedzeniu i picciu, Gniew, Gnuśność). Tytuł był adekwatny do momentu, w którym się Artysta znajdował. Dzieło jest symbolicznym obrazem duchowej, moralnej i fizycznej utraty równowagi.

Instalacja składa się z siedmiu kolumn mających po 4,25m wysokości. Dolną część każdego z siedmiu obiektów stanowi żeliwna półkula, która nadaje kolumnom „wałkom-wstańkom” dynamikę. Kompozycja w taki sposób zbudowana pozwala wejść w interakcję widza z dziełem. Cyt. Grabowski: „Kolumny na pierwszy rzut oka są monumentalne i stabilne, ale przy bliższym kontakcie okazują się chwiejne i podatne na odchylenie”. Autor określa je „alegorią dwoistej natury człowieka”: dobra i zła, a przesłaniem jest cyt. Grabowskiego: „obyś tyle razy powstał, ile razy upadłeś”.

Pierwsza techniczna próba ustawienia siedmiu kolumn „SALIGIA” miała miejsce w październiku 2015 r. na dziedzińcu nowego budynku Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie przy ulicy Wybrzeże Kościuszkowskie. Miejsce to spowodowało niezwykle spotęgowanie wybrzmienia tej pracy. Długi betonowy pas ze szklanymi, prostokątnymi świetlikami dziedzińca spowodował zdublowanie w odbiciu lustrzanym w oknach Akademii, a perspektywa budynków zmonumentalizowała dzieło.

W Centrum Rzeźby Polskiej w Orońsku 8 kwietnia 18 maja 2016 r. „SALIGIA” była zaprezentowana po raz pierwszy oficjalnie. Kolejna ekspozycja „SALIGIA” odbyła się w Mazowieckim Centrum Sztuki Współczesnej „Elektrownia” w Radomiu w październiku 2016r. W 2017 roku dzieło pokazane zostało na wystawie w BWA „Sokół” w Nowym Sączu pt.:

„Homo Prostitutus”, 9 czerwca 2017r. siedem kolumn stało przed Nowosądeckim BWA. Na wystawie znalazła się jeszcze jedna praca Pana Grabowskiego - „Granice”. Praca o formie polskiego słuca granicznego, który zamiast godła państwowego ma na czterech stronach trzy znaki religijne (Krzyż, Gwiazdę Dawida, Półksiężyc) oraz Znak Ateistów jako czwarty symbol.

Punktem wyjścia dla twórczości artystycznej Pana Grabowskiego jest głębokie i bolesne doświadczenie płynące z otaczającego świata. Człowiek zmaga się z problemami wynikającymi z istoty wypaczonej jego natury, a zatem skłonności do złego. Rozważania Pana Grabowskiego o wartościach są radykalne, są formą buntu przeciw zagrożeniom, jakie niosą nieprawidłowości charakteru człowieka. Głos sumienia i hart ducha są wartością rozstrzygającą i może prowadzić do ocalenia człowieka.

W dziełach Artysty Antoniego odnajdujemy monumentalny spokój podobny jak u artystów: Carla Andrea, Donalda Judda, Waltera de Maria czy Richarda Longa. Poza ojcem artysty, który miał ogromny wpływ na jego twórczość, wzorami w sztuce byli: Christo i Jeanne -Claude, Marcel Duchamp i Joseph Kosuth.

W pracach Pana Grabowskiego forma, treść i kontekst miejsca są na równi ważne.

Aby treść była czytelna artysta powinien posiadać umiejętność operowania adekwatnymi środkami artystycznego wyrazu. Powinien znać symbole, które podejmą dialog poparty myśleniem według wartości i celu. Pan Grabowski taką znajomość i umiejętność posiada. W jego pracach dają się zauważyć mocny, trudny temat i często kontrowersyjny kontekst. Zauważam duże skupienie uwagi na minimalistycznie ujmowanych obiektach od strony formalnej i koncentrację na semantyce treści materiału.

Twórczość Antoniego Grabowskiego to zjawisko oryginalne zarówno w warstwie samoistnej formy plastycznej związanej z artystycznym przesłaniem jak i w sferze rozwiązań

warsztatowych. Artystyczna aktywność Kandydata dowodzi, że mamy do czynienia z bogatą, silną osobowością, a doświadczenia napotykające artystę na jego drodze życiowej zostały przekute w trwałe, wartościowe wypowiedzi artystyczne. Wypowiedzi, które były owocem trudnych doświadczeń, niemniej jednak brzemienne w świadomy dialog z własnym sumieniem – sumieniem artysty.

Wysoko oceniam również osiągnięcia w pracy dydaktycznej. Pan Grabowski jest doświadczonym pedagogiem. Duże znaczenie ma tu deklaratywna gotowość dydaktyka do wspólnego i partnerskiego rozwiązywania wszelkich problemów w ramach poszukiwań twórczych.

Konkluzja

Po zapoznaniu się z dokumentacją, biorąc pod uwagę całościowy dorobek artystyczny, dydaktyczny i organizacyjny Pana Antoniego Grabowskiego, oceniam go wysoko.

Po analizie wyłania się spójny obraz Habilitanta, osoby zaangażowanej w wypowiedź artystyczną zgodną z jej sumieniem, osoby aktywnej zawodowo i społecznie, a także konsekwentnie podążającej obraną drogą. Kandydat spełnia wszystkie kryteria warunkujące nadanie tytułu naukowego, wytyczne art. 16 Ustawy z dnia 14.03.2013 roku o stopniach naukowych i tytułach oraz o stopniach i tytułach w zakresie sztuki wymagane od kandydatów do stopnia doktora habilitowanego sztuki.

